

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/ હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/ હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય

વી.

શ્રીમતી ભારતી ચંદમલ વર્મા @ આયેશા ખાન

૪ ડિસેમ્બર, ૨૦૦૧

[કે. ટી. થોમસ અને એસ. એન. કુકાન, ન્યાયમૂર્તી શ્રીઓ]

દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦-કલમ ૪૭૮એ, ૪૮૯બી, ૪૮૯સી, ૧૨૦બી અને ૪૨૦:

આઈ. પી. સી. હેઠળના ગુનાઓ માટે તપાસની શરૂઆત-મંજૂરી પછી અધિનિયમ હેઠળ વધુ તપાસ-પ્રથમ રિમાન્ડની તારીખથી ૯૦ દિવસની અંદર તપાસ પૂર્ણ કરવામાં તપાસ એજન્સીની ભૂલ-એવી દલીલ કે ડિફોલ્ટને કારણે આરોપી જામીન પર મુક્ત થવાનો હકદાર છે-રાખવામાં આવે છે, આરોપી જામીન માટે હકદાર છે કારણ કે કલમ ૧૬૭ (૨) ના પરંતુકમાં દર્શાવેલ સમયગાળો લંબાવી શકાય તેમ નથી-તપાસ પ્રારંભિક ધરપકડની તારીખ સાથે સંબંધિત હશે અને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી તે તારીખ સાથે નહીં-ક્રિમિનલ

પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૭૩-કલમ ૧૬૭ (૨)-મહારાષ્ટ્ર સંગઠિત અપરાધ નિયંત્રણ અધિનિયમ, ૧૯૯૯-કલમ ૨૧ (૨) અને ૨૩.

સામાવાળાની કલમ ૪૭૮એ, ૪૮૯બી, ૪૮૯સી, ૧૨૦બી અને ૪૨૦ આઈ. પી. સી. હેઠળના ગુનાઓ માટે ૧.૪.૨૦૦૧ પર ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો અને ૨.૪.૨૦૦૧ પર ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલી દેવામાં આવ્યો હતો.તપાસ દરમિયાન, એવું જાણવા મળ્યું હતું કે તેણે મહારાષ્ટ્ર સંગઠિત અપરાધ નિયંત્રણ અધિનિયમ, ૧૯૯૯ હેઠળ સંગઠિત અપરાધ પણ કર્યો હતો અને તપાસ એજન્સીએ ૨૧.૪.૨૦૦૧ પર અધિનિયમની કલમ ૨૩ હેઠળ મંજૂરી મેળવ્યા બાદ આ અધિનિયમ હેઠળ તપાસ હાથ ધરી હતી. ત્યારબાદ, ૧૨.૭.૨૦૦૧ પર તહોમતનામું મૂકવામાં આવ્યું હતું.૯૦ દિવસની અંદર તહોમતનામું રજૂ કરવામાં આવ્યું ન હોવાથી, સામાવાળાએ તેણીને જામીન પર મુક્ત કરવા માટે અરજી કરી હતી.મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટે અરજી ફગાવી દીધી હતી, પરંતુ સિંગલ જજ અને હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે અપીલને મંજૂરી આપી હતી.

આ અદાલતને કરેલી અપીલમાં, રાજ્યએ દલીલ કરી હતી કે સામાવાળાને જામીન પર મુક્ત કરી શકાતો નથી કારણ કે કલમ ૧૬૭ (૨) સી.આર.પી.સી. મુજબ ૯૦ દિવસના સમયગાળામાં તહોમતનામું મૂકવામાં આવ્યું હતું, ૯૦ દિવસનો સમયગાળો તે તારીખથી શરૂ થશે જ્યારે કાયદાની કલમ ૨૩ હેઠળ

મંજૂરી આપવામાં આવી હતી, એટલે કે ૨૧.૪.૨૦૦૧.

અપીલને નકારી કાઢીને કોર્ટે ઠરાવ્યું:

૧. ૯૦ દિવસનો નવો સમયગાળો તે તારીખથી શરૂ થશે નહીં જ્યારે મહારાષ્ટ્ર સંગઠિત અપરાધ નિયંત્રણ અધિનિયમ, ૧૯૯૯ની કલમ ૨૩ હેઠળ ઉપરોક્ત અધિનિયમ હેઠળ કોઈપણ ગુના માટે તપાસ શરૂ કરવા માટે મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. વર્તમાન કેસમાં, આરોપી જામીન મેળવવા માટે હકદાર હશે, કેસની ગુણવત્તાના આધારે નહીં, પરંતુ સામાવાળાના પ્રથમ રિમાન્ડની તારીખથી ૯૦ દિવસની અંદર તપાસ પૂર્ણ કરવામાં તપાસ એજન્સીની ભૂલને કારણે.(૪૨૮-એચ; ૪૨૯-એ;બી)

ઉદય મોહનલાલ આચાર્ય વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય, [૨૦૦૧] ૫ એસ. સી. સી. ૪૫૩, નો ઉલ્લેખ.

૨. કલમ ૧૬૭ (૨) સી.આર.પી.સી. પર પરંતુક લાગુ કરવા માટે, તપાસ કાયદેસર રીતે ક્યારે શરૂ થઈ શકી હોત તે ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર નથી. તે જોગવાઈનો હેતુ માત્ર ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિને તપાસના હેતુ માટે અટકાયતમાં રાખવાનો છે, અને વિધાનસભાએ આવી અટકાયત માટે મહત્તમ સમયગાળો આપ્યો છે.ઉપરોક્ત સમયગાળાની સમાપ્તિ પર, વધુ કસ્ટડી અનધિકૃત બની

જાય છે અને તેથી તે ફરજિયાત છે કે જો ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિ જામીન આપવા તૈયાર હોય અને જામીન રજૂ કરે તો તેને જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવશે.તે એક અલગ સ્થિતિ હોઈ શકે છે જો તે જ આરોપી અન્ય કોઈ ગુનામાં સામેલ હોવાનું જણાયું હોય, જે ગુના માટે તેની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.આવી સ્થિતિમાં, આવા બીજા ગુનાની તપાસ કરનાર અધિકારી બીજા કેસમાં તેની ધરપકડ કરવાની સત્તાનો ઉપયોગ કરી શકે છે.પરંતુ જે ગુના માટે તેની શરૂઆતમાં ધરપકડ કરવામાં આવી હતી તેની તપાસમાં તેની સાથે સંકળાયેલી અન્ય અસરો બહાર આવી હોય, તો આગળની કોઈપણ તપાસ તે જ ધરપકડ સાથે સંબંધિત રહેશે, અને તેથી કલમ ૧૬૭ (૨) સી.આર.પી.સી. ની જોગવાઈમાં દર્શાવેલ સમયગાળો લંબાવી ન શકાય તેવો રહેશે.(૪૨૮-ઈ; એફ;જી)

ક્રિમિનલ એપેલેટ જ્યુરિસડિક્શન: ક્રીમીનલ અપીલ નંબર ૧૨૨૭ ઓફ ૨૦૦૧.

સી. આર. માં બોમ્બે હાઈકોર્ટના ૩૧.૭.૨૦૦૧ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી. ૨૦૦૧નો બી. એ. નંબર ૨૨૫૩.

અપીલકર્તા તરફે એચ. ડબલ્યુ. ધાબે, એસ. વી. દેશપાંડે.

સામાવાળા તરફે આર. કે. મહેશ્વરી, એમ. કે. સિંહ, ઋષિ મહેશ્વરી અને પવન કુમાર.

કોર્ટનો ચુકાદો થોમસ, ન્યાયમૂર્તિ. દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો.

પરવાનગી આપવામાં આવે છે.

નકલી રૂ.૫૦૦ નોટોનો મોટો જથ્થો સત્તાવાળાઓ દ્વારા અટકાવવામાં આવ્યા છે અને થાણે પોલીસ, મહારાષ્ટ્ર દ્વારા કેસ નોંધવામાં આવ્યો છે.આ રેકેટના સંબંધમાં સંખ્યાબંધ લોકોની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.અમે હવે માત્ર આયશા ખાન (જેને શ્રીમતી પણ કહેવાય છે) નામની મહિલાની ધરપકડથી ચિંતિત છીએ. ભારતી ચંદમલ વર્મા), આ કેસમાં સામાવાળા.ધરપકડ બાદ તેણીને મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવી હતી, જેમણે તેણીને કસ્ટડીમાં મોકલી દીધી હતી.૯૦ દિવસની અંદર તહોમતનામું દાખલ કરવામાં આવ્યું ન હોવાથી, તેમણે ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૧૬૭ (૨) (ટૂંકમાં 'સંહિતા') ની જોગવાઈ અનુસાર જામીન પર મુક્ત થવા માટે અરજી કરી હતી.મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટે તેમની અરજી નામંજૂર કરી હોવા છતાં, બોમ્બે હાઈકોર્ટના સિંગલ જજે તેમને ફક્ત ઉપરોક્ત આધાર પર જામીન પર મુક્ત કરવાની મંજૂરી આપી હતી.હાઈકોર્ટના આ આદેશને હવે મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય દ્વારા પડકારવામાં આવી રહ્યો છે.

રાજ્યની મુખ્ય દલીલ એ છે કે સંહિતાની કલમ ૧૬૭ (૨) માં દર્શાવેલ

૯૦ દિવસના સમયગાળાની ગણતરી એ તારીખથી થવી જોઈએ જ્યારે પોલીસે મહારાષ્ટ્ર સંગઠિત અપરાધ નિયંત્રણ અધિનિયમ, ૧૯૯૯ (તેનું ટૂંકું નામ એમસીઓસી છે) હેઠળ ગુનાઓની તપાસ શરૂ કરી હતી.

ઉપરોક્ત દલીલને ધ્યાનમાં લેવા માટે હકીકતોની વધુ વિગતો જરૂરી છે.સામાવાળાની ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૪૮૯ એ, ૪૮૯ બી, ૪૮૯ સી, ૧૨૦ બી અને ૪૨૦ હેઠળ ગુનાઓ માટે ૧.૪.૨૦૦૧ પર ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.તેણીને ૨.૪.૨૦૦૧ પર મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવી હતી, અને તેણે સામાવાળાને પહેલા પોલીસ કસ્ટડીમાં અને પછી ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલી દીધો હતો.તપાસ દરમિયાન, પોલીસને જાણવા મળ્યું કે એમ. સી. ઓ. સી. અધિનિયમ હેઠળ સંગઠિત ગુનાઓ પણ કરવામાં આવ્યા હતા અને સામાવાળા ભારતમાં આવી નકલી ચલણી નોટો ફેલાવવામાં વિદેશી સહયોગીઓ સાથે સંકળાયેલી કડીઓમાંની એક હતી.તપાસ એજન્સીએ ઉપરોક્ત કાયદા હેઠળ તપાસ હાથ ધરવા માટે એમ. સી. ઓ. સી. અધિનિયમ હેઠળ સત્તાવાળાઓની મંજૂરી માંગી હતી. આવી મંજૂરી ૨૧.૪.૨૦૦૧ પર આપવામાં આવી હતી, અને ત્યારબાદ એમસીઓસી અધિનિયમ હેઠળના ગુનાઓની તપાસ પણ હાથ ધરવામાં આવી હતી.છેવટે, ૧૨.૭.૨૦૦૧ પર ત્હોમતનામુ મૂકવામાં આવ્યું હતું.

સામાવાળાએ મુખ્યત્વે એ આધાર પર જામીન માટે અરજી કરી હતી કે ૯૦

દિવસની અંદર તહોમતનામુ દાખલ કરવામાં આવ્યું ન હતું.જો ૯૦ દિવસનો સમયગાળો ૨.૪.૨૦૦૧ માંથી ગણવામાં આવે, તો તેમાં કોઈ શંકા નથી કે સામાવાળા સંહિતાની કલમ ૧૬૭ (૨) ની જોગવાઈ હેઠળ જામીન મેળવવા માટે હકદાર છે.સંહિતાની કલમ ૧૬૭ની પેટા-કલમ (૧) આદેશ આપે છે કે ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિને મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવશે જો તેની અટકાયત ૨૪ કલાકથી વધુ સમય માટે જરૂરી હોય, અને તે વ્યક્તિની વધુ કસ્ટડી ત્યારે જ કરી શકાય છે જ્યારે મેજિસ્ટ્રેટ આમ કરવા માટે અધિકૃત હોય.પેટા-કલમ (૨) મેજિસ્ટ્રેટને ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિને ૧૫ દિવસથી વધુ ન હોય તેવી મુદત માટે કસ્ટડીમાં રાખવા માટે અધિકૃત કરવાની સત્તા આપે છે, અને કેસ ચલાવવા અથવા કેસ ચલાવવા માટે અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતા મેજિસ્ટ્રેટને આરોપી વ્યક્તિની અટકાયત કરવા માટે અધિકૃત કરવાની સત્તા આપવામાં આવે છે, જો મેજિસ્ટ્રેટને સંતોષ થાય કે આમ કરવા માટે પૂરતા આધારો છે.તેમ છતાં, આવા મેજિસ્ટ્રેટ ૯૦ દિવસથી વધુના કુલ સમયગાળા માટે અટકાયતને અધિકૃત કરી શકતા નથી જ્યાં તપાસ ૧૦ વર્ષથી ઓછી ન હોય તેવી કેદની સજાના ગુના સાથે સંબંધિત હોય.કલમ ૧૬૭ (૨) ની જોગવાઈ સામાવાળા દ્વારા કરવામાં આવેલી અરજીનું કેન્દ્ર હોવાથી, અમે તેને અહીં બહાર કાઢવું જરૂરી માનીએ છીએ.તે આ રીતે વાંચે છે:

"એ શરતે કે -

(ક) મેજિસ્ટ્રેટ આરોપી વ્યક્તિની અટકાયતને, પોલીસની કસ્ટડી સિવાય, પંદર દિવસના સમયગાળા પછી અધિકૃત કરી શકે છે, જો તેને સંતોષ થાય કે આમ કરવા માટે પૂરતા આધારો અસ્તિત્વમાં છે, પરંતુ કોઈ મેજિસ્ટ્રેટ આરોપી વ્યક્તિની અટકાયતને અધિકૃત કરશે નહીં.

(i) નેવું દિવસ, જ્યાં તપાસ મૃત્યુદંડ, આજીવન કેદ અથવા ઓછામાં ઓછી દસ વર્ષની કેદની સજાને પાત્ર ગુના સાથે સંબંધિત હોય;

(ii) સાઠ દિવસ, જ્યાં તપાસ અન્ય કોઈ ગુના સાથે સંબંધિત હોય અને, કેસ હોય તે પ્રમાણે, નેવું દિવસ અથવા સાઠ દિવસની મુદત પૂરી થાય ત્યારે, આરોપી વ્યક્તિને જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવશે જો તે જામીન આપવા તૈયાર હોય અને જામીન આપે, અને આ પેટા-કલમ હેઠળ જામીન પર મુક્ત કરાયેલ દરેક વ્યક્તિને તે પ્રકરણના હેતુઓ માટે પ્રકરણ XXXIII ની જોગવાઈઓ હેઠળ મુક્ત કરવામાં આવી હોવાનું માનવામાં આવશે.

(પરંતુકની પેટા-કલમો (બી) અને (સી) હવે સુસંગત નથી અને તેથી તેમને અવગણવામાં આવે છે).

જો સ્થિતિ ઉપરોક્ત પરંતુક હેઠળ રહી હોય, તો સામાવાળાને વિવાદિત આદેશને ટકાવી રાખવામાં કોઈ મુશ્કેલી નથી કારણ કે અપીલકર્તા રાજ્ય, કોઈ

પણ કલ્પના દ્વારા, તે દર્શાવી શકતું નથી કે તેણીને પ્રથમ વખત કસ્ટડીમાં મોકલી દેવાની તારીખથી ૯૦ દિવસની અંદર ત્હોમતનામુ મૂકવામાં આવ્યું હતું.પરંતુ રાજ્યનો પ્રયાસ એ બતાવવાનો હતો કે ઉપરોક્ત જોગવાઈ હવે ફક્ત એમ. સી. ઓ. સી. અધિનિયમ દ્વારા કરવામાં આવેલા ફેરફારોને આધિન વાંચી શકાય છે. એમ. સી. ઓ. સી. અધિનિયમની કલમ ૨૧માં સંહિતાની કલમ ૧૬૭ (૨) લાગુ કરવામાં ફેરફારો કરવામાં આવ્યા હતા.તે કાયદાની કલમ ૨૧ કાઢવી ઉપયોગી છે. તે આ રીતે વાંચે છે:

"૨૧.સંહિતાની કેટલીક જોગવાઈઓનો સંશોધિત અમલ.

(૧) સંહિતા અથવા અન્ય કોઈ કાયદામાં કંઈપણ હોવા છતાં, આ અધિનિયમ હેઠળ સજાપાત્ર દરેક ગુનાને સંહિતાની કલમ ૨ની કલમ (સી) ના અર્થમાં સંજોય અપરાધ માનવામાં આવશે અને તે કલમમાં વ્યાખ્યાયિત 'સંજોય કેસ'નો અર્થ તે મુજબ કરવામાં આવશે.

(૨) સંહિતાની કલમ ૧૬૭ આ અધિનિયમ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાને સંડોવતા કેસના સંબંધમાં પેટા-કલમ (૨) માં કરવામાં આવેલા ફેરફારોને આધિન લાગુ થશે.

(ક) 'પંદર દિવસ'અને 'સાઠ દિવસ'નો સંદર્ભ જ્યાં પણ આવે ત્યાં તેનો અર્થ અનુક્રમે 'ત્રીસ દિવસ'અને 'નેવું દિવસ'તરીકે કરવામાં આવશે.

(ખ) પરંતુક પછી, નીચેની પરંતુક દાખલ કરવામાં આવશે, એટલે કે:—

'વધુમાં એ શરતે કે કે જો ઉપરોક્ત નેવું દિવસના સમયગાળાની અંદર તપાસ પૂર્ણ કરવી શક્ય ન હોય તો, વિશેષ અદાલત તપાસની પ્રગતિ અને આરોપીની અટકાયત માટેના ચોક્કસ કારણો દર્શાવતા સરકારી વકીલના અહેવાલ પર ઉપરોક્ત સમયગાળાને એકસો એંસી દિવસ સુધી લંબાવશે.

(૩) આ અધિનિયમ હેઠળ દંડનીય ગુનો કરવાના આરોપ પર કોઈ પણ વ્યક્તિની ધરપકડ સાથે સંકળાયેલા કોઈપણ કેસના સંબંધમાં સંહિતાની કલમ ૪૩૮ માં કંઈપણ લાગુ થશે નહીં.

(૪) સંહિતામાં કંઈપણ સમાવિષ્ટ હોવા છતાં, આ અધિનિયમ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાનો આરોપી કોઈ પણ વ્યક્તિ, જો કસ્ટડીમાં હોય, તો તેને જામીન પર અથવા તેના પોતાના બોન્ડ પર મુક્ત કરવામાં આવશે નહીં, સિવાય કે —

(ક) સરકારી વકીલને આવી મુકિતની અરજીનો વિરોધ કરવાની તક આપવામા આવી છે; અને

(ખ) જ્યાં સરકારી વકીલ અરજીનો વિરોધ કરે છે, ત્યાં અદાલતને સંતોષ થાય છે કે તે આવા ગુના માટે દોષિત નથી એવું માનવા માટે વાજબી આધારો છે, અને જામીન પર હોય ત્યારે તે કોઈ ગુનો કરે તેવી શક્યતા નથી.

(પ) સંહિતામાં કંઈપણ હોવા છતાં, આરોપીને જામીન આપવામાં આવશે નહીં જો અદાલત દ્વારા નોંધવામાં આવે કે તે આ અધિનિયમ હેઠળ અથવા અન્ય કોઈ અધિનિયમ હેઠળ, ગુનાની તારીખે જામીન પર હતો.

(ડ) પેટા-કલમ (જ) માં નિર્દિષ્ટ કરાયેલ જામીન મંજૂર કરવાની મર્યાદાઓ સંહિતા હેઠળની મર્યાદાઓ અથવા જામીન મંજૂર કરવા પર હાલમાં અમલમાં રહેલા અન્ય કોઈ કાયદા ઉપરાંત છે.

(ઢ) ન્યાયિક કસ્ટડીમાંથી પૂર્વ-દોષારોપણ અથવા પૂર્વ-સુનાવણી પૂછપરછ માટે કોઈ પણ વ્યક્તિની કસ્ટડી માંગનાર પોલીસ

અધિકારી લેખિત નિવેદન દાખલ કરશે જેમાં આવી કસ્ટડી માંગવાનું કારણ અને પોલીસ કસ્ટડી માંગવામાં વિલંબ, જો કોઈ હોય તો, તે સમજાવશે.

મહારાષ્ટ્ર રાજ્યના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ દ્વારા સ્વીકારવામાં આવ્યું છે કે સરકારી વકીલે પ્રથમ રિમાન્ડ આદેશની તારીખથી ૯૦ દિવસ પછી સામાવાળાની અટકાયતના કારણો દર્શાવતો કોઈ અહેવાલ વિશેષ અદાલત સમક્ષ દાખલ કર્યો નથી.તેથી તેઓ એવી દલીલ કરવામાં અક્ષમ છે કે એમ. સી. ઓ. સી. અધિનિયમની કલમ ૨૧ (૨) ની જોગવાઈ તપાસ એજન્સીને સામાવાળાની પૂર્વ-સુનાવણી કસ્ટડી ૯૦ દિવસથી વધુ લંબાવવા માટે સક્ષમ બનાવશે.ઉપરોક્ત અવરોધને અવગણવા માટે, વિદ્વાન વકીલે બેવડી દલીલ અપનાવી હતી.પ્રથમ એ છે કે ૯૦ દિવસના સમયગાળાની ગણતરી ૨૧.૪.૨૦૦૧ (તે તારીખ જ્યારે એમ. સી. ઓ. સી. અધિનિયમ હેઠળ ગુના માટે તપાસ હાથ ધરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી) થી કરી શકાય છે.બીજું એ છે કે ઉપરોક્ત અધિનિયમ હેઠળ જામીન સંબંધિત જોગવાઈ ઉપર ટાંક્યા મુજબ ખૂબ જ કડક છે, અને ઉચ્ચ અદાલતે તેને ઉપરોક્ત દ્રષ્ટિકોણથી ધ્યાનમાં લીધી નથી.

ઉપરોક્ત દલીલનો બીજો ભાગ વર્તમાન તબક્કે આપણને પરેશાન કરવાની જરૂર નથી કારણ કે તે ત્યારે જ અસરકારક બનશે જ્યારે સંહિતાની કલમ

૧૬૭ (૨) ની બહાર જામીન માટે કોઈ દરખાસ્ત કરવામાં આવશે.તે હેતુ માટે, અમે ઉદય મોહનલાલ આચાર્ય વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય, [૨૦૦૧] ૫ એસ. સી. સી. ૪૫૩ માં આ અદાલતના ત્રણ ન્યાયાધીશોની બેન્ચના નિર્ણયનો ઉલ્લેખ કરી શકીએ છીએ.પટનાયકે, જેમણે બહુમતી માટે વાત કરી હતી, તેમણે ધ્યાન દોર્યું હતું કે એવા કિસ્સાઓમાં પણ કે જ્યાં સંહિતાની કલમ ૧૬૭ (૨) ની જોગવાઈ હેઠળ જામીન પર મુક્ત થવા માટે હકદાર આરોપીને સંબંધિત મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા જામીન વગેરે સંબંધિત સંહિતાની તમામ જોગવાઈઓને આધિન કર્સ્ટડીમાં મોકલીને કાર્યવાહી કરી શકાય છે. વિદ્વાન ન્યાયાધીશોએ તે પાસા પર આ જ કહ્યું છે.

"આવા આરોપી, જે આ રીતે તેની અસમર્થનીય અધિકાર ઈચ્છાના અમલીકરણમાં જામીન પર મુક્ત થવાનો હકદાર છે, તેમ છતાં, કલમ ૨૦૯ અનુસાર દાખલ કરવામાં આવેલી તહોમતનામુ પર મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજૂ કરવો પડશે અને મેજિસ્ટ્રેટે તેની સાથે રિમાન્ડની બાબતમાં જામીન સંબંધિત સંહિતાની જોગવાઈઓને આધિન અને મોહમ્મદના કેસમાં આ અદાલત દ્વારા પહેલેથી જ નિર્ધારિત કાયદા અનુસાર મંજૂર કરાયેલ જામીન રદ કરવાની જોગવાઈઓને આધિન વ્યવહાર કરવો પડશે.ઈકબાલ વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય, [૧૯૯૬] ૧ એસસીસી ૭૨૨.

તેથી અમે ગુણદોષ પર કોઈ અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યા વિના વિવાદનો બીજો

ભાગ છોડીએ છીએ કારણ કે જ્યારે તે વતી કોઈ દરખાસ્ત કરવામાં આવે ત્યારે તે પાસાને ધ્યાનમાં લેવા માટે સંબંધિત અદાલત માટે તે ખુલ્લું છે.

દલીલના પ્રથમ અંગ સાથે વ્યવહાર કરતા, વિદ્વાન વકીલે એમ. સી. ઓ. સી. અધિનિયમની કલમ ૨૩ (૧) ના સંદર્ભમાં તેને વિસ્તૃત રીતે વર્ણવ્યું, જેમાં પ્રતિબંધ છે કે "સંહિતામાં કંઈપણ હોવા છતાં, આ અધિનિયમ હેઠળ સંગઠિત ગુનાના ગુના વિશે કોઈ માહિતી પોલીસ અધિકારી દ્વારા નાયબ પોલીસ મહાનિરીક્ષકના હોદ્દાથી નીચે ન હોય તેવા પોલીસ અધિકારીની પૂર્વ મંજૂરી વિના નોંધવામાં આવશે નહીં". આથી એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે જ્યાં સુધી મંજૂરી આપવામાં ન આવે ત્યાં સુધી તપાસ અસ્વીકાર્ય છે અને તેનો પરિણામ એ છે કે તપાસ પૂર્ણ કરવાનો સમયગાળો તે તારીખથી જ ગણી શકાય જ્યારે તપાસ કાયદેસર રીતે શરૂ થઈ શકે.

સંહિતાની કલમ ૧૬૭ (૨) ની જોગવાઈને લાગુ કરવા માટે, તપાસ કાયદેસર રીતે ક્યારે શરૂ થઈ શકી હોત તે ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર નથી. તે જોગવાઈનો હેતુ માત્ર ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિને તપાસના હેતુ માટે અટકાયતમાં રાખવાનો છે, અને વિધાનસભાએ આવી અટકાયત માટે મહત્તમ સમયગાળો આપ્યો છે. ઉપરોક્ત સમયગાળાની સમાપ્તિ પર, વધુ કસ્ટડી અનધિકૃત બની જાય છે અને તેથી તે ફરજિયાત છે કે જો ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિ જામીન આપવા તૈયાર હોય અને જામીન આપે તો તેને જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવશે. તે એક

અલગ સ્થિતિ હોઈ શકે છે જો તે જ આરોપી અન્ય કોઈ ગુનામાં સામેલ હોવાનું જણાયું હોય, જે ગુના માટે તેની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.આવી સ્થિતિમાં, આવા બીજા ગુનાની તપાસ કરનાર અધિકારી બીજા કેસમાં તેની ધરપકડ કરવાની સત્તાનો ઉપયોગ કરી શકે છે.પરંતુ જે ગુના માટે તેની શરૂઆતમાં ધરપકડ કરવામાં આવી હતી તેની તપાસમાં તેની સાથે સંકળાયેલી અન્ય અસરો બહાર આવી હોય, તો આગળની કોઈપણ તપાસ તે જ ધરપકડ સાથે સંબંધિત રહેશે, અને તેથી કલમ ૧૬૭ (૨) ની જોગવાઈમાં દર્શાવેલ સમયગાળો લંબાવી ન શકાય તેવો રહેશે.

તેથી, અમે મહારાષ્ટ્ર રાજ્યના વિદ્વાન વકીલની દલીલ સાથે સહમત થવામાં અસમર્થ છીએ કે એમ. સી. ઓ. સી. અધિનિયમની કલમ ૨૩ હેઠળ ઉપરોક્ત અધિનિયમ હેઠળ કોઈપણ ગુના માટે તપાસ શરૂ કરવા માટે મંજૂરી આપવામાં આવી હતી તે તારીખથી ૯૦ દિવસનો નવો સમયગાળો શરૂ થશે. વર્તમાન કેસમાં, આરોપી જામીન મેળવવા માટે હકદાર હશે, કેસની ગુણવત્તાના આધારે નહીં, પરંતુ સામાવાળાના પ્રથમ રિમાન્ડની તારીખથી ૯૦ દિવસની અંદર તપાસ પૂર્ણ કરવામાં તપાસ એજન્સીની ભૂલને કારણે.

તેથી, અમે ઉદય મોહનલાલ આચાર્ય વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય (ઉપરોક્ત) માં આ અદાલત દ્વારા દર્શાવેલ રીતે જામીન રદ કરવા માટે કાર્યવાહી કરવાના ફરિયાદી પક્ષના અધિકાર પ્રત્યે પૂર્વગ્રહ વિના આ અપીલને નકારી કાઢીએ છીએ,

જેનો સંબંધિત ભાગ ઉપર કાઢવામાં આવ્યો છે.

જ્યારે વિવાદિત આદેશને રદ કરવામાં આવ્યો ત્યારે સામાવાળાને પાછા જેલમાં લઈ જવામાં આવ્યો હોવાથી, અમે જેલ અધિકારીઓને નિર્દેશ આપીએ છીએ કે તેણીને જામીન બોન્ડના આધારે મુક્ત કરવામાં આવે, જે તેણીએ હાઈકોર્ટના આદેશને અનુસરીને અમલમાં મૂક્યો હતો.આવા જામીન બોન્ડ આ રીતે પુનર્જીવિત થશે અને જ્યારે જરૂર પડશે ત્યારે લાગુ કરી શકાય છે.આમ અપીલ રદ કરવામાં આવે છે.

અરજી ફગાવી દેવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ:સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.